

Λύσεις στις ασκήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Τετράδιο Εργασιών σελ. 9

1. Αντιστοιχίστε τις πόλεις που, όπως και η Κωνσταντινούπολη, φέρουν τα ονόματα των ιδρυτών τους ή των θεών που τις προστάτευαν. Συζητήστε σε ομάδες και αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες για τη «μικρή ιστορία» αυτής της σχέσης.

1.	Αθήνα	Αθηνά
2.	Αλεξάνδρεια	Μ. Αλέξανδρος
3.	Αδριανούπολη	Αδριανός
4.	Φιλιππούπολη	Φίλιππος
5.	Ρώμη	Ρωμύλος
6.	Βυζάντιο	Βύζαντας
7.	Κωνσταντινούπολη	Κωνσταντίνος

1. Αθήνα: Όταν ο βασιλιάς της Αθήνας ήταν ο Κέκροπας, οι θεοί σκέφτηκαν να μοιραστούν τις πόλεις και ο καθένας να πάρει από μια κάτω από την προστασία του. Η Αθήνα πριν πάρει το όνομά της την έλεγαν Ακτική ή Ακτή. Όταν οι θεοί μοίραζαν τις πόλεις για την Ακτική ενδιαφέρονταν η Αθηνά και ο Ποσειδώνας. Θα την κέρδιζε εκείνος που θα έκανε το πιο χρήσιμο δώρο στην πόλη. Με μάρτυρα τον Κέκροπα ανέβηκαν όλοι οι θεοί του Ολύμπου πάνω στην Ακρόπολη. Ο Ποσειδώνας στάθηκε στη μέση του βράχου και χτύπησε με δύναμη την τρίαινά του στο έδαφος. Αμέσως ένα κύμα αλμυρού νερού ξεπήδησε και σχημάτισε μικρή λίμνη, την “Ερεχθίδα Θάλασσα”. Η Αθηνά φύτεψε πάνω στο βράχο μια ελιά, που αμέσως μεγάλωσε και καρποφόρησε. Ο Δίας ζήτησε τη γνώμη του Κέκροπα και των άλλων θεών να κρίνουν ποιό είναι το καλύτερο δώρο για την πόλη. Το δώρο του Ποσειδώνα δεν κρίθηκε σπουδαίο, γιατί η Ακτική ήταν ζωσμένη από θάλασσες. Το δένδρο της Αθηνάς, που για πρώτη φορά φύτευε στη χώρα και

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

σήμαινε γι' αυτή ειρήνη, δόξα και ευτυχία, εκτιμήθηκε πολύ. Με σύμφωνη γνώμη του Κέκροπα και των θεών την πόλη την χάρισαν στην Αθηνά και από Ακτική ή Ακτή, ονομάστηκε Αθήνα.

2. Αλεξάνδρεια: Ο Μέγας Αλέξανδρος έδινε το όνομα Αλεξάνδρεια στις πόλεις που ίδρυε. Η σημαντικότερη ήταν η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Στην εποχή του υπήρχαν γύρω στις εβδομήντα πόλεις με το όνομα Αλεξάνδρεια.

3. Αδριανούπολη: Η Αδριανούπολη πήρε το όνομά της από τον Αδριανό γιατί χάρη σ' εκείνον που τη στόλισε με έργα τέχνης «ζωντάνεψε».

4. Φιλιπούπολη: Όταν ο Φίλιππος Β' κατέλαβε τη Φιλιπούπολη το 342-341 π.Χ της έδωσε το όνομά του. Σήμερα είναι γνωστή και ως Πλόβντιβ ή Πλόβντιφ και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Βουλγαρίας.

5. Ρώμη: Ο Ρωμύλος, μαζί με το Ρέμο, σύμφωνα με τη ρωμαϊκή παράδοση, είναι οι πρώτοι ιδρυτές και ο Ρωμύλος ο πρώτος βασιλιάς της Ρώμης. Τα δίδυμα αδέρφια ήταν γιοι της Ρέας Σίλβια και του θεού Άρη και εγκαταλείφθηκαν από τον παππού τους, με σκοπό να πνιγούν. Τα έσωσε όμως μια λύκαινα. Αφού έγινε γνωστή η ταυτότητά τους από τους θεούς, ανέκτησαν την κοινωνική τους θέση και ίδρυσαν την πόλη της Ρώμης.

6. Βυζάντιο: Πήρε το όνομά του από τον οικιστή του Βύζαντα από τα Μέγαρα ο οποίος το ίδρυσε το 658/7 π.Χ.

7. Κωνσταντινούπολη: Πήρε το όνομά της από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο ο οποίος την έκανε πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας μετά τη μεταφέροντάς τη από τη Ρώμη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Διαβάστε το κείμενο-πηγή 3 και σχολιάστε τις πληροφορίες που σας δίνει. Συζητήστε μεταξύ σας και αναζητήστε και άλλους λόγους που μπορεί, κατά τη γνώμη σας, να βοήθησαν στην αύξηση του πληθυσμού της Πόλης και στην επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.

3. Έτσι μεγάλωσε το Βυζάντιο.

«Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας στο Βυζάντιο, τον αυτοκράτορα ακολούθησαν κι εγκαταστάθηκαν εδώ χιλιάδες Ρωμαίοι πολίτες, κυβερνητικοί υπάλληλοι, στρατιωτικοί, νομικοί, επαγγελματίες, έμποροι και τεχνίτες που είχαν έρθει να βοηθήσουν στο χτίσιμο της πόλης. Όλοι αυτοί μιλούσαν και συνέχισαν να μιλούν τη γλώσσα τους, τη λατινική. Μάθαιναν όμως και την ελληνική, γιατί αυτή τη γλώσσα γνώριζαν και μιλούσαν όλοι στην Ανατολή και στο Βυζάντιο. Γι αυτό οι Ρωμαίοι δεν επέβαλαν τη λατινική γλώσσα στους Έλληνες. Αντίθετα βοήθησαν και οι ίδιοι στην εξάπλωση της ελληνικής γλώσσας, γιατί αυτή έφερνε μαζί της τον ελληνικό πολιτισμό και την εξημέρωση των κατοίκων. Έτσι αυτή η ενίσχυση του ελληνισμού αποδείχθηκε ευεργετική για όλους τους Ρωμαίους υπηκόους».

Κ. Άμαντος, Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία

Όταν η Κωνσταντινούπολη έγινε πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους αυξήθηκε ο πληθυσμός της και επικράτησε η ελληνική γλώσσα.

Σύμφωνα με την πηγή ο πληθυσμός αυξήθηκε γιατί χιλιάδες Ρωμαίοι πολίτες πήγαν εκεί για να βοηθήσουν στο χτίσιμό της όπως τεχνίτες, στρατιωτικοί, νομικοί κ.α. Ακόμη, στην Κωνσταντινούπολη όπου κατέληγε η Εγνατία Οδός ήταν πλέον εύκολη η πρόσβαση άρα μεγάλο μέρος του πληθυσμού μετακινήθηκε εκεί γιατί θα υπήρχαν πολλές ευκαιρίες για εργασία, ειδικά για όσους ασχολούνταν με το εμπόριο χάρη στην εξαιρετική γεωγραφική της θέση. Επίσης, όπως είναι φυσικό επικράτησε και η ελληνική γλώσσα όχι μόνο γιατί οι Ρωμαίοι μάθαιναν ελληνικά αλλά και γιατί στις ανατολικές επαρχίες που είχαν εμπορικές σχέσεις με την Κωνσταντινούπολη κατοικούσαν κυρίως ελληνόφωνοι.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. Οι ενέργειες και οι αποφάσεις του Κωνσταντίνου τον δείχνουν ως άνθρωπο τολμηρό και αποφασιστικό. Παρατηρήστε και περιγράψτε την εικόνα 2 του μαθήματος και απαντήστε αν ο γλύπτης κατάφερε να αποδώσει αυτά τα χαρακτηριστικά του αυτοκράτορα στο έργο αυτό.

Ο γλύπτης κατάφερε με τον καλύτερο τρόπο να αποδώσει την ηγετική φυσιογνωμία του Κωνσταντίνου. Η δυναμική στάση του σώματός του πάνω στο άλογο μαρτυρά ένα άτομο αποφασιστικό και περήφανο. Το ανασηκωμένο δεξί του χέρι και ο τρόπος που κρατάει τα ηνία του αλόγου δείχνουν έναν αυτοκράτορα δυναμικό, με ηγετικές ικανότητες, άξιο να κατευθύνει ολόκληρη την αυτοκρατορία. Ακόμη και τα χαρακτηριστικά του προσώπου του,

δείχνουν σιγουριά και αυτοπεποίθηση, χαρακτηριστικά που ταιριάζουν σε έναν ικανό αυτοκράτορα.

4. Είσαι κάτοικος της Ρώμης και μαθαίνεις την απόφαση του αυτοκράτορα για τη μεταφορά της πρωτεύουσας στο Βυζάντιο. Ποιες είναι οι πρώτες σκέψεις σου για τις συνέπειες αυτής της απόφασης σε σένα, την οικογένειά σου, την πόλη και την αυτοκρατορία; Δικαιολόγησέ τες.

Μετά την απόφαση του Κωνσταντίνου να γίνει πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους η Κωνσταντινούπολη πιστεύω ότι οι κάτοικοι θα είχαν ανάμικτα συναισθήματα, ανάλογα από το αν θα επέλεγαν να μείνουν ή να μετακινηθούν και εκείνοι στη νέα πρωτεύουσα.

Αν ήμουν από αυτούς που θα αποφάσιζαν να μείνουν στη Ρώμη θα ένιωθα απογοήτευση. Θα σκεφτόμουν πως η Ρώμη που κάποτε έσφυζε από ζωή τώρα θα χάσει τη λάμψη και την αίγλη της. Πολλά έργα τέχνης θα πάνε στην Κωνσταντινούπολη για να τη στολίσουν, η οικογένειά μου ίσως αντιμετωπίσει οικονομικά προβλήματα καθώς θα μειωθούν οι θέσεις εργασίας και ίσως οι φίλοι μου φύγουν για την Κωνσταντινούπολη. Επίσης, ίσως φύγει και ο στρατός και εμείς δε θα νιώθουμε ασφαλείς όπως παλιά.

Από την άλλη αν ήμουν από αυτούς που θα πήγαιναν στη νέα πρωτεύουσα θα ένιωθα ενθουσιασμό. Θα σκεφτόμουν πως ίσως τα πράγματα εκεί να είναι καλύτερα και η ζωή μας πιο άνετη. Επίσης επειδή εκεί υπάρχουν πολλοί χριστιανοί δεν θα φοβόμαστε για την πίστη μας. Ακόμη, η αυτοκρατορία θα γίνει πιο ισχυρή και θα ανέβει η οικονομία της το ίδιο και τα έσοδα της οικογένειάς μου, γιατί η νέα πρωτεύουσα θα έχει εξαιρετική θέση για το εμπόριο.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

5. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο-πηγή, παρατηρήστε την εικόνα και συζητήστε αν (κατά τη γνώμη σας) η μητέρα του Κωνσταντίνου, που ήταν Ελληνίδα και χριστιανή, έπαιξε κάποιο ρόλο στις σημαντικές αποφάσεις που αυτός πήρε και σε ποιες.

«Ο Κωνσταντίνος έστειλε τη μητέρα του Ελένη στα Ιεροσόλυμα να αναζητήσει τον σταυρό, πάνω στον οποίο σταυρώθηκε ο Χριστός. Κι εκεί, με θαυματουργή βοήθεια που σπάνια σήμερα την αξιώνονται οι αρχαιολόγοι, βρήκε τον Γολγοθά. Έβγαλε από τη Γη τον ίδιο τον τίμιο σταυρό, τους σταυρούς των (δύο) ληστών, τη λόγχη, τον ακάνθινο στέφανο και όλα τα

λείψανα τα σχετικά με τα θεία πάθη. Στο σημείο αυτό έχτισε τον ναό της Αναστάσεως του Χριστού που σώζεται έως σήμερα. Το γεγονός αυτό έκαμε τη χριστιανοσύνη να σκιρτήσει και της έδωσε αιώνια δόξα. Τα ονόματα του Κωνσταντίνου και της Ελένης έγιναν, κι έμειναν, τα πιο σεβαστά στην ιστορία της αυτοκρατορίας».

Στήβεν Ρανσιμάν, ιστορικός.

Ο αυτοκράτορας παρόλο που έγινε χριστιανός στο τέλος της ζωής του, πάντα υποστήριζε τους χριστιανούς. Με το Διάταγμα της ανεξιθρησκίας τους προστάτεψε απέναντι στους διωγμούς και αποφάσισε να μεταφέρει την πρωτεύουσα στην Κωνσταντινούπολη γιατί στην Ανατολή ζούσαν οι περισσότεροι χριστιανοί. Σίγουρα η μητέρα του η Ελένη που ήταν Ελληνίδα και χριστιανή, τον συμβούλευε και τον επηρέαζε να παίρνει ευνοϊκές αποφάσεις για τους χριστιανούς. Μάλιστα όταν εκείνη βρήκε τον τίμιο σταυρό σίγουρα ενδυναμώθηκε η πίστη της το ίδιο και του Κωνσταντίνου, γι' αυτό άλλωστε με εντολή εκείνου και της μητέρας του χτίστηκε εκεί ο ναός της Αναστάσεως του Χριστού.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!